

ONZE OUDE STEPHANUSKERK NADER BEKEKEN 12

De Boom van Jesse

De muurschildering die wij heden willen bekijken lijkt wel op een plaat uit een bijbels prentenboek. Een stamboom aan de hand van portretten, maar zonder namen. Rechts beneden zien wij de stamvader Isai (of Jesse). Vanuit Jesse komt een grote tak met zijtakken en bloemmotieven. Tussen de takken en ranken staan 12 figuren in 4 rijen. Deze mannen hebben allemaal een scepter in de hand en het hoofd bedekt met een kroon, muts of een jodenhoed. De boom eindigt bovenin met Maria met het kind Jezus op de arm. Maria staat op een witte maansikkel. Zowel Maria als Jezus zijn omgeven door een mandorla (groen) met rode stralen. Een mandorla is een amandelvormig afbeelding met daarin het beeld van een heilige met een aureool (= stralenkrans).

Na Isai (de vader van koning David) worden diens 12 nakomelingen afgebeeld. Deze worden in de Bijbel bij Matthéus genoemd en worden hieronder met name vermeld. In het midden onder, is koning David voor ons allen te herkennen. Dat is te zien aan zijn harp. De andere figuren zijn veelal niet te benoemen. Oorspronkelijk geldt "de Boom van Jesse" als de stamboom van Christus, als zoon van Jozef. Door de Maria-cultus is dat beeld later veranderd en neemt Maria de plaats in van haar zoon. Dat de stamboom de voorouders van Jozef weergeeft en niet die van Maria, was blijkbaar geen probleem! In de Bijbel is het motief voor

deze stamboom te vinden in het Oude Testament bij Jesaja: *"Een loot ontspruit aan de stronk van Isai, een scheut bloeit op uit zijn wortels"* (Jesaja 11 : 1).

De vorm van de boom is opmerkelijk, in die zin, dat de boom ontspringt in de rechter benedenhoek. Deskundigen achten het goed mogelijk dat een gewijd handschrift hiervoor model heeft gestaan. Oude religieuze geschriften werden nogal eens voorzien van decoraties rond een beginletter. Sommigen denken dat als voorbeeld van deze Boom van Jesse, een versierd medaillon met daarin een afbeelding van Jesse heeft gediend. Hieruit is te verklaren dat de boom naar links "is gegroeid" en de stamvader Jesse door plaatsgebrek onder de boom en niet naast de boom kon worden geschilderd. Anderen denken dat de boom rechts ontspruit om een relatie aan te geven met

De prachtige muurschildering van de boom van Jesse in de Bornse kerk.

de schildering op het wandvlak rechts: “de Heilige Maagschap” (zie aflevering 9 en 10 in deze artikelenserie). Als symbool voor de “onbevleete ontvangenis” van Maria (d.w.z. volgens R.K.-begrippen: niet bevleete door de smet van de erfzonden) gelden immers de beide wandschilderingen.

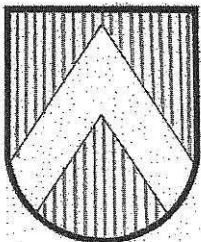
In Nederland bevinden zich in nog zeven andere kerken, wandschilderingen van de “Boom van Jesse”. De wijze waarop deze in de Bornse kerk ontspringt, wordt **volstrekt uniek en zonder parallel** genoemd. Tot slot volgen hier nog de namen van de overige gekroonde hoofden die evenals David in de stamboom zijn opgenomen: Salomo, Rehábeam, Abia, Asa, Jósafat, Joram, Uzzia, Jotham, Achaz, Hizkia en Manasse.

A.A. ten Kate.

MEDEWERKING GEVRAAGD

Binnen de redactie van BOORN en BOERSCHOP wordt o.a. gewerkt aan het verzamelen van gegevens over familiewapens e.d. Het is de bedoeling om op termijn te komen tot een publicatie over dit onderwerp. Gedacht wordt aan het samenstellen van een overzicht van wapens van de plaatselijke edelen en hun familie, van burgers die een familiewapen voeren of gevoerd hebben, en van overheid, (kerkelijke-)instellingen, verenigingen en industrie. **Dit alles voor zover ze iets met Borne te maken hebben.** In een eventuele publicatie zal worden aangegeven hoe de wapenomschrijving luidt. Verder zullen op overzichtskaarten in zwart/wit getekende wapenschilden worden opgenomen (een aantal wapens per kaart) die een volgens internationale normen gearceerde kleuraanduiding zullen krijgen. Ook zal worden aangegeven wat de drager(s) van het wapen met Borne verbindt.

Ledeboer

Voorbeeld: Schild in keel beladen met een keper van zilver.

N.B. keel = rood; keper = omgekeerde V-vorm.

Van bijna alle werkgebieden zijn de wapens in het algemeen wel te vinden. Een uitzondering hierop is vooral de groep particulieren die een familiewapen bezit. Ook het wapen van verenigingen is niet altijd even gemakkelijk te vinden. Verder zijn de wapens met een kerkelijke herkomst vaak niet eenvoudig te achterhalen. Wij verzoeken daarom alle lezers van dit blad mee te willen werken zodat we een zo compleet mogelijk overzicht samen kunnen stellen. Als u gegevens hebt, of een familie kent binnen de (oude) gemeente Borne (dus: Borne, Bornerbroek, Hertme, Zenderen en het buitengebied) die een familiewapen voert of heeft gevoerd, neem dan voor een nader te maken afspraak contact op met Frits van Capelleveen, Goudenregenstraat 19, 7621 WE Borne, tel. 074 266 22 97. Directe levering van gegevens kan natuurlijk ook. In dat geval graag even aangeven of de verstrekte zaken teruggeleverd dienen te worden (eventueel kunnen we een afdruk of foto maken). Bij voorbaat onze dank!

Vuur wat können is mer één bewies: doon !!